

Maternični diskurz: diskurz pred diskurzom, diskurz brez diskurzivnosti

Ko že govorimo o pokopavanju živih, velja opozoriti na tesno razmerje med »fantazijami o življenju v maternici« in vsebinami sodobnih izobraževalnih »konceptov« (navednice veljajo brezpojmovnemu značaju tovrstnih konceptov) ter nakazati specifični diskurzivni obrat, ki se primeri zavoljo njihove institucionalizacije in implementacije v pedagoško prakso. Iz navedenega Freudovega pasusa je moč dejansko povleči neko zelo posrečeno definicijo pojma »vseživljenjsko učenje« (ali, kar je v resnici isto, »učeca se družba«, k čemur bi bilo moč dodati še pojem »samoregulativnega učenja« kot krovnega imena novih izobraževalnih metod in »kompetence« kot krovnega imena novih izobraževalnih ciljev). Vseživljenjsko učenje predstavlja univerzalni okvir novega evropskega oz. globalnega izobraževanja in se ga uradno definira kot kontinuum neprekinjenega učenja, dojema pa kot *sredstvo* neskončnega procesa intersubjektivne in večrazsežnostne¹¹ realizacije posameznika in družbe kot take, brez sleherne cezure, »od zibelke do groba«.¹² Vizija vseživljenjskega učenja se proponira kot takšna institucionalno-neinstitucionalna praksa, po poti katere naj bi se učenci neposredno »učili živeti«¹³ in pri tem – namesto ponotranjanja neživljenjskih znanj in podrejanja tujim zahtevam – do popolnosti razvili bogastvo svoje avtentične personalnosti, tj. tisti zaklad,¹⁴ ki prebiva v njihovih umskih, imaginativnih, čutnih, kreativnih, socialnih, estetskih in spiritualnih potencialih (povzemamo vsebino »stebr« *Learning to be*, nahajljivo na UNESCO-vi spletni strani).

Očitno je, da se vizija tovrstnega absolutna napaja iz vere v posmrtno življenje, vere, ki je, kot opaza Freud, »zgolj projekcija skrivnostnega življenja pred rojstvom v prihodnost«. Novost pa tiči v tem, da se taista fantazija o življenju v maternici, prevedena v izobraževalni koncept, pre-

¹¹ »Novejša sestavljanka večrazsežnostno učenje (*lifewide*) bogati sliko s tem, da pritegne pozornost k razširjenosti učenja, ki se lahko odvija v razsežnosti celotnega človekovega življenja, na katerikoli stopnji našega življenja. Prav ta dimenzija pritegne formalno, neformalno in informalno (priložnostno) učenje pod drobnogled. Ozavešča nas, da je učenje lahko tudi radostno in poteka v družini, v trenutkih sproščanja, v skupnosti in pri vsakdanjem delu.« (Komisija Evropske skupnosti, 2000: 9)

¹² »Vseživljenjsko učenje vidi vse učenje kot 'brežšiven' kontinuum od 'zibelke do groba'« (ibid.: 8).

¹³ *Learning to be* je bil naslov UNESCOvega prvega osnutka izobraževalnega okvirja prihodnosti. Omenjeno geslo ima danes vlogo enega izmed štirih »stebrov« izobraževanja za 21. stoletje, poleg katerega stojijo še *Learning to know*, *Learning to do* in *Learning to live together*.

¹⁴ Od tod bi, mimogrede rečeno, bilo moč izpeljati neko povsem dobronamerno in romantično razsežnost sintagme »človeški kapital« (in njej sorodnih konceptualnih skovank, kot so »socialni«, »kulturni«, »intelektualni« in po novem tudi »čustveni kapital«), ki je sicer nastala pod okriljem neoklasične ekonomije.